

PATVIRTINTA
Utenos kolegijos direktoriaus
2025 m. birželio 30 d.
įsakymu Nr. V-103

UTENOS KOLEGIJOS INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS VALDYMO APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Utenos kolegijos intelektinės nuosavybės valdymo aprašas (toliau - Aprašas) reglamentuoja teises ir pareigas, susijusias su Utenos kolegijos (toliau - Kolegija) akademinės bendruomenės narių ir kitų asmenų, dalyvaujančių Kolegijos vykdomose mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros bei inovacijų veiklose (toliau – MTEPI) arba kitoje Kolegijos vykdomoje veikloje sutartiniais ar kitais pagrindais, jeigu tarpinstitucinėse sutartyse ar susitarimuose nenumatyta kitaip, vykdomoje veikloje, sukurtais intelektinės veiklos rezultatais, taip pat nustato šių rezultatų apsaugos bei valdymo ir įgyvendinimo tvarką.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Kolegijos statutu, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu, Lietuvos Respublikos patentų įstatymu, Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymu, Lietuvos Respublikos dizaino įstatymu, Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. ISAK-2462 „Dėl Rekomendacijų Lietuvos mokslo ir studijų institucijoms dėl teisių, atsirandančių iš intelektinės veiklos rezultatų, tvirtinimo“, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo (2004 m. balandžio 29 d. 2004/48/EB) ir kitais teisės aktais.

3. Šiame apraše vartojamos sąvokos:

3.1 **Atžalinė įmonė** – ne anksčiau kaip prieš 3 metus nuo kvietimo teikti paraiškas pagal Atžalinių įmonių MTEP projektų taisyklės paskelbimo dienos Lietuvos Respublikoje registruotas privatus juridinis asmuo, atitinkantis Smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų sampratą, apibrėžtą Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme bei atitinka vieną iš šių kriterijų: 1) įmonės steigėjas arba vienas iš steigėjų yra mokslo ir studijų institucija (toliau - MSI); 2) įmonės pagrindinis tikslas – komercinti MSI sukurtus mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros rezultatus ir ji yra pasirašiusi Licencinę sutartį.

3.2. **Autorius** - Kolegijos akademinės bendruomenės narys ir / ar kitas asmuo, dalyvaujantis Kolegijos vykdomoje MTEPI arba kitoje Kolegijos veikloje sutartiniais ar kitais pagrindais, sukūręs intelektualinės nuosavybės objektą.

3.3. **Bendraautoriai** - asmenys, bendru kūrybiniu darbu sukūrę intelektualinės nuosavybės objektą, nepaisant to, ar tas objektas sudaro nedalomą visumą, ar susideda iš dalių, kurių kiekviena gali turėti savarankišką reikšmę. Bendraautoriumi nelaikomas asmuo, suteikęs materialinę, techninę ar organizacinę pagalbą kuriant intelektualinės nuosavybės objektą.

3.4. **Intelektinė nuosavybė** – tai, kas yra sukuriamą intelektualinės veiklos ar su ja susijusios veiklos dėka, taip pat turtinės teisės, atsirandančios iš intelektualinės veiklos rezultatų (literatūros, mokslo ar meno kūrinių ir pramoninės nuosavybės teisių objektų – išradimų patentų, dizaino, prekių ženklų ir puslaidininkinių gaminių topografijų, kompiuterių programų, duomenų bazių, gerosios patirties (angl. know-how) pavyzdžių, komercinių paslapčių ir kitų intelektualinės nuosavybės objektų).

3.5. **Konfidenciali informacija** – tokia informacija, kurios turinį, paskirtį, gavimo būdus ir laikmenas bendradarbiaujančios šalys nustato sutartimi arba kitu šalis įpareigojančių dokumentu, taip pat numatydamos konfidencialumo pareigos pažeidimo veiksnius, atsakomybės už konfidencialumo pareigos pažeidimą nustatymo ir kitas sąlygas. Šiame dokumente komercine paslaptimi laikoma konfidenciali informacija, kuri turi tikrą ar potencialią komercinę (gamybinę) vertę ir kurios atitinkamas subjektas neatskleidžia viešai tretiesiems asmenims ir siekia jos slaptumo, kad būtų išvengta šios informacijos panaudojimo kitų asmenų veikloje.

3.6. **Neturtinės teisės** yra neekonominio pobūdžio, jos pripažįstamos tik pačiam autoriui - yra neperduodamos ir nepaveldimos, nes yra neatsiejamai susijusios su pačia autoriaus asmenybe, t. y. jo vardu, jo garbe ir reputacija. Tai autorystės teisė, teisė į autoriaus vardą, teisė į kūrinio neliečiamybę.

3.7. **Pradedančioji įmonė** (angl. *start-up*) – inovatyvus pradedantysis verslo subjektas, turintis potencialą sparčiai augti.

3.8. **Pramoninės nuosavybės objektai** - išradimai, pramonės dizainas, prekių ir paslaugų ženklai, puslaidininkinių gaminių topografijos, augalų veislės ir kt. Teisės į pramoninės nuosavybės objektus yra registruojamos ir patvirtinamos specialiu dokumentu - patentu arba liudijimu. Turtinės teisės suteikia autoriui teisę kontroliuoti (t. y. leisti arba uždrausti) jo kūrinio bet kokį panaudojimą (atgaminimą, išleidimą, vertimą, adaptavimą, platinimą, viešą rodymą, viešą atlikimą, viešą paskelbimą ir t. t.) ir užtikrina galimybę gauti autorinį atlyginimą už kiekvieną kūrinio naudojimo būdą. Tai ekonominio pobūdžio teisės, kuriomis savo nuožiūra autorius gali disponuoti (jas perduoti ar suteikti kitiems asmenims).

3.9. Teisės, atsirandančios iš intelektualinės veiklos rezultatų – tai turtinės ir asmeninės neturtinės teisės, kylančios iš literatūros, mokslo ar meno kūrinių ir pramoninės nuosavybės teisių objektų – išradimų patentų, dizaino, prekių ženklų ir puslaidininkinių gaminių topografijų – bei kitų intelektualinės nuosavybės objektų.

4. Kitos sąvokos, neapibrėžtos šiame Apraše, naudojamos taip, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisės aktuose.

II SKYRIUS INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TEISĖS

5. Visos turtinės teisės į darbuotojų sukurtus intelektualinės nuosavybės objektus ir su tuo susijusią materialiąją medžiagą neribotoje teritorijoje priklauso Kolegijai, jeigu sutartimis nėra nustatyta kitaip, ir jeigu jie sukurti:

5.1. darbuotojui vykdant tarnybines pareigas ar darbo funkcijas, numatytas darbo sutartyse, pareiginiuose nuostatuose, pareigybių aprašymuose ar kituose Kolegijos vidaus dokumentuose;

5.2. darbuotojui vykdant Kolegijos MTEPI veiklas ir (ar) dalyvaujant Kolegijos MTEPI veiklose;

5.3. darbuotojui vykdant Kolegijos teisėtus pavedimus ir (ar) paskirtas užduotis;

5.4. darbuotojui reikšmingai pasinaudojus Kolegijos ištekliais.

6. Visos turtinės teisės į Kolegijos studentų sukurtus intelektualinės nuosavybės teisių objektus neribotoje teritorijoje priklauso Kolegijai, jeigu sutartimis nėra nustatyta kitaip, ir jeigu jie sukurti Kolegijoje studijų metu:

6.1. studentui dalyvaujant Kolegijos MTEPI veiklose;

6.2. studentui gavus tiesioginį Kolegijos finansavimą, stipendiją arba atlygį, skirtą intelektualinės nuosavybės objekto sukūrimui;

6.3. studentui pasinaudojus Kolegijos ištekliais (laboratorijomis, techninėmis priemonėmis, paslaugomis, finansiniais ir (ar) žmogiškaisiais ištekliais, intelektualinės nuosavybės objektais), be kurių studentas intelektualinės nuosavybės objekto nebūtų sukūręs arba sukūrimas būtų iš esmės apsunkintas.

7. Reikšmingu pasinaudojimu Kolegijos ištekliais laikomas toks Kolegijos mokslinių tyrimų, techninių priemonių, paslaugų, finansinių ir (arba) žmogiškųjų išteklių, intelektualinės nuosavybės objektų pasinaudojimas, be kurio darbuotojas ar studentas intelektualinės nuosavybės objekto nebūtų sukūręs arba sukūrimas būtų iš esmės sunkesnis. Reikšmingu pasinaudojimu nelaikomas pasinaudojimas prieinamomis priemonėmis, tokiomis kaip Kolegijos kompiuteriais, auditorijomis, biblioteka, ir / arba

Kolegijos darbuotojų kasdieniškai teikiamomis administracinėmis paslaugomis. Taip pat reikšmingu pasinaudojimu nelaikomos studentams skiriamos stipendijos už gerus studijų rezultatus, išskyrus, jeigu ši stipendija skiriama konkrečiai siejant ją su mokslinių tyrimų rezultatais, gautais Kolegijai vykdant MTEPI veiklas (projektus), arba skirta intelektinės nuosavybės objektui sukurti. Kiekvienu atveju tokio pasinaudojimo faktas vertinamas individualiai atsižvelgiant į visas reikšmingas aplinkybes.

8. Turtinės teisės į darbuotojų sukurtus autorių teisių objektus: studijų programas, studijų modulių aprašus, paskaitų konspektus, metodines priemones, vadovėlius ir monografijas, ir gretutinių teisių objektus 5 metams nuo kūrinio sukūrimo, o į darbuotojų sukurtas kompiuterių programas – visam laikui – pereina Kolegijai pagal neišimtinę neatlygintą licenciją visam laikui, jei jie sukurti vykdant darbo funkcijas.

9. Kolegijai vykdant bendras MTEPI veiklas, įgyvendinant projektus su partneriais ar vykdant užsakomąsias MTEPI veiklas, turtinių teisių į sukurtus intelektinės nuosavybės objektus turėtojas nustatomas atskiru raštišku susitarimu.

10. Kolegija, įstatymų nustatyta tvarka, turi teisę susitarti su trečiaisiais asmenimis dėl atlygintinos arba neatlygintinos teisės naudoti intelektinės nuosavybės objektus suteikimo arba šios teisės perleidimo Kolegijai. Sutartyje turi būti nustatyta, kad pasibaigus laikotarpiui, kuriam Kolegijai buvo suteiktos ar perleistos turtinės teisės į intelektinės nuosavybės objektą, Kolegija turi pirmumo teisę pratęsti sutartį tokiomis pačiomis arba kitomis sutarties šalies siūlomomis sąlygomis.

11. Autoriaus siūlymu Kolegijai / Kolegijos siūlymu autoriui atskiru susitarimu gali būti perleistos autoriui priklausančios turtinės teisės į intelektinės nuosavybės objektus.

III SKYRIUS INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TEISIŲ APSAUGA

12. Kolegija turtinių teisių į intelektinės nuosavybės objektus galiojimo laikotarpiu įstatymų nustatyta tvarka administruoja, prižiūri ir gina Kolegijai priklausančias turtines teises intelektinės nuosavybės objektus, taip pat sprendžia kitus klausimus, susijusius su Kolegijos intelektine nuosavybe. Jei pažeidimai atsiranda dėl Kolegijos arba teisėtų naudotojų veiksmų, tuomet už tokius pažeidimus atsako Kolegija arba teisėti naudotojai su jais sudarytose sutartyse nustatyta tvarka. Kai teisės į intelektinės nuosavybės objektus priklauso kartu Kolegijai ir MTEPI veiklą (projektą) partneriams, administravimas, priežiūra ir gynimas yra apibrėžiamas su jais sudaromose sutartyse.

13. Autorius, sužinojęs apie galimą intelektinės nuosavybės teisių, kurios priklauso Kolegijai, pažeidimą, privalo nedelsdamas apie tai pranešti darbuotojams, atsakingiems už intelektinės nuosavybės apsaugą ir valdymą.

14. Jeigu Kolegija nusprendžia pradėti intelektinės nuosavybės teisių apsaugos ir gynimo veiksmus prieš trečiuosius asmenis, autorius turi bendradarbiauti su Kolegija ir suteikti visą turimą šiems veiksams atlikti reikalingą informaciją.

15. Kolegijos darbuotojai ir studentai privalo užtikrinti, kad intelektinės nuosavybės kūrimo ir komercinimo metu nebus pažeistos trečiųjų asmenų teisės ar teisėti interesai. Išaiškėjus tokiam pažeidimui, Kolegijos darbuotojai ir studentai prisiima asmeninę atsakomybę už padarytą žalą ir nuostolius.

16. Autorius, vykdydamas MTEPI veiklas (projektus), privalo laikytis asmens duomenų teisinę apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų. Autorius, vykdydamas MTEPI veiklas (projektus), kuriuose atliekamas biomedicininis tyrimas, privalo jį pradėti, vykdyti ir užbaigti laikantis Biomedicininio tyrimų etikos įstatymo ir kitų nacionalinių, Europos Sąjungos bei tarptautinių teisės aktų reikalavimų.

17. Tais atvejais, kai turtinės teisės į intelektinės nuosavybės objektą priklauso autoriui arba kai Kolegija yra atsisakiusi turtinių teisių į intelektinės nuosavybės objektą ir perleidusi jas autoriui, autorius yra atsakingas už teisių į intelektinės nuosavybės objektą apsaugos įgyvendinimą ir gina jas savarankiškai.

18. Už autorių neturtinių teisių priežiūrą ir gynimą visais atvejais yra atsakingas pats autorius.

19. Kolegijos darbuotojai ir studentai, norėdami publikuoti (t. y. viešai skelbti), komerciniais tikslais naudoti Kolegijai priklausančius intelektinės nuosavybės objektus, turi gauti raštišką leidimą iš Kolegijos direktoriaus.

20. Kolegijoje konfidenciali informacija ir jos apsauga nustatoma atskiru Kolegijos direktoriaus įsakymu ir raštiškais susitarimais.

21. Intelektinės nuosavybės registravimas ir disponavimas:

21.1. Pramoninės nuosavybės objektų registravimo dokumentai (patentai, prekių ženklų, pramonės dizaino liudijimai ir pan.), licencijavimo (įskaitant gerosios patirties) ar pardavimo sutartys registruojamos ir saugomos Kolegijoje nustatyta tvarka.

21.2. Autorių teisių objektai, kurių teisės priklauso Kolegijai, saugomi tuose padaliniuose, kur buvo sukurti. Pasibaigus Kolegijos teisių į autorių teisių objektus galiojimui, kūriniai gali būti perduodami autoriams jiems raštiškai pateikus prašymą.

22. Ginčai tarp Kolegijos, darbuotojų, studentų ir (arba) trečiųjų asmenų dėl intelektinės nuosavybės valdymo, naudojimo, disponavimo ir perdavimo sprendžiami Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

IV SKYRIUS

INTELEKTINĖS VEIKLOS REZULTATŲ KOMERCINIMAS

23. Darbuotojas ar studentas, sukūręs MTEPI rezultatą, į kurį turtinės teisės priklauso Kolegijai, turi informuoti Kolegijos direktorių.

24. Kolegijos direktoriaus paskirtas darbuotojas, kartu su autoriumi įvertina intelektinės nuosavybės veiklos rezultato galimą paklausą rinkoje ir ieško potencialios susidomėjusios organizacijos, sprendžiama, kokia forma turėtų būti saugoma deklaruota intelektinė nuosavybė. Vertinimo metu įvertinamos prototipo kūrimo galimybės bei numatomos tolimesnės komercinimo kryptys - licencijavimas, naujų MTEP sutarčių su verslo įmonėmis inicijavimas, atžalinės įmonės ar startuolio kūrimas ir kt.

25. Kolegijos direktoriaus paskirtas darbuotojas teikia rekomendacijas Kolegijos direktoriui dėl Kolegijai atskleistų intelektinės nuosavybės objektų apsaugos, komercinimo tikslingumo ir būdų. Galutinį sprendimą priima Kolegijos direktorius ar jo įgaliotas asmuo.

26. Nusprendus atlikti gauto intelektinės nuosavybės objekto komercinimą, pelno pasidalijimo sąlygos tarp Kolegijos ir autoriaus nustatomos atskira sutartimi.

27. Tarp organizacijos ir Kolegijos sudaroma paslaugų sutartis, kurioje apibrėžiamos abiejų pusių teisės į intelektinę nuosavybę.

28. Kolegijai nusprendus komercinti pramoninės nuosavybės objektą, Kolegija steigia atžalinę įmonę arba licencijuoja ir / arba atlygintinai perduoda pramoninės nuosavybės objekto teises kitiems juridiniams asmenims.

29. Atžalinės įmonės steigimo atveju, įmonės steigimo išlaidų pasidalijimo, įmonės valdymo, akcinio kapitalo ir pelno pasidalijimo klausimus sprendžia Kolegijos taryba.

V SKYRIUS

ATŽALINIŲ ĮMONIŲ STEIGIMAS

30. Visus Kolegijos atžalinių arba pradedančiųjų įmonių steigimo ir (arba) dalyvavimo jų veikloje procesus Kolegijoje koordinuoja ir administruoja Kolegijos direktoriaus paskirtas atsakingas asmuo.

31. Atžalinė įmonė steigiama vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais privačių juridinių asmenų steigimą.

32. Kolegija dalyvauja steigiamos atžalinės įmonės kapitalo valdymo procese pagal šias sąlygas:

32.1. Kolegija gali steigti atžalinę įmonę kartu su MTEPI veiklą (projektą) partneriais, autoriumi ir (arba) kitais fiziniais ir juridiniais asmenimis.

32.2. Siekiant išvengti interesų konflikto, atžalinėje įmonėje kiti akcininkai (nariai ar kiti dalyviai), vadovai ar valdybos nariai negali būti Kolegijos darbuotojai, turintys įtakos mokslo bei inovacijų finansavimui arba atsakingi už sandorių su atžaline įmone sudarymą ir vykdymą, išskyrus išimtinius atvejus, kai anksčiau išvardyti asmenys yra pramoninės nuosavybės objekto autoriai ir (arba) yra gautas Kolegijos direktoriaus ar jo įgalioto asmens sutikimas.

33. Jeigu Kolegija atžalinei įmonei ar kitam trečiajam asmeniui suteikia teisę naudotis Kolegijos laboratorijomis, teikia konsultacijas ar kitas paslaugas, paslaugų teikimo sąlygos turi būti nustatytos sutartyse, vadovaujantis Kolegijos patvirtinta tvarka.

34. Kolegija gali nuspręsti licencijuoti atžalinei ar pradedančiajai įmonei intelektinės nuosavybės objektą. Licencijos sąlygos nustatomos atskira sutartimi.

VI SKYRIUS KONFLIKTŲ SPRENDIMAS

35. Kolegijos darbuotojai, studentai ir (ar) MTEPI veiklą (projektų) partneriai, bendradarbiaudami intelektinės nuosavybės apsaugos, registravimo, vystymo bei komercinimo procesuose, privalo vengti viešųjų ir privačių interesų konflikto, nesiimti veiksmų, kurie pažeistų Kolegijos, kaip teisių į intelektinės nuosavybės objektą turėtojo, turtines teises.

36. Apie susidariusią ar galimai susidarysiančią konflikto situaciją darbuotojas ir studentas privalo nedelsiant pranešti Kolegijos direktoriui. Kolegijos direktoriaus įsakymu yra sudaroma komisija kilusiam ir (ar) galimai kilsiančiam konfliktui spręsti.

37. Klausimus dėl kilusių konfliktų Kolegija su darbuotojais ir studentais, pirmiausia, sprendžia abipusiu susitarimu. Nepavykus išspręsti šių klausimų taikiai, klausimai dėl interesų konfliktų sprendžiami Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

VII SKYRIUS KOLEGIJOS DARBUOTOJŲ BEI STUDENTŲ INFORMAVIMAS IR MOKYMAS APIE INTELEKTINĘ NUOSAVYBĘ BEI SKATINIMAS KURTI INTELEKTINĖS VEIKLOS REZULTATUS

38. Kolegijos direktoriaus paskirtas asmuo gali organizuoti darbuotojų ir studentų informavimą bei mokymus apie intelektinę nuosavybę, jos valdymą, disponavimą ir perdavimą.

39. Kolegijos direktoriaus paskirtas asmuo, įvertinęs konkrečių Kolegijos padalinių veiklos specifiką, taip pat darbuotojų ir studentų poreikius, nustato konkrečius informavimo ir mokymų apie intelektinę nuosavybę būdus ir priemones.

40. Kolegija skatina ir sudaro sąlygas Kolegijos darbuotojams ir studentams įgyti žinių apie intelektinės nuosavybės valdymą, disponavimą ir perdavimą, dalyvaujant trečiųjų šalių organizuojamuose mokymuose apie intelektinę nuosavybę.

VIII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

41. Visi su intelektinės nuosavybės teisėmis susiję klausimai, neaptarti Apraše, sprendžiami Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

42. Aprašas gali būti keičiamas, papildomas ar panaikinamas Kolegijos direktoriaus įsakymu.

43. Kolegijos akademinės bendruomenės nariai, pažeidę Apraše nurodytas nuostatas, atsako Kolegijos vidaus dokumentuose ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka.
